

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 forint.
Félévre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztav ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és a pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

KARÁCSONY.

A világhírű művész: Dóré Gusztávnak lángelméje és művészi ecsetje megörökítette az első karácsonyt azon festményén, mely az isten-ember születését ábrázolja. E képen az isteni kisedből kiömlő fény a nagy missiót sejteti a jászol körül sorakozó pásztorokkal. A sokat jelentő belérzelmek változatossága tükröződik vissza az arcokról; öröm, ámulat, hódolat, imádás, ajándékozási vágy lelkesíti a jászolnál jelenlevőket egyaránt.

Midőn ez örökbecsű képen elmerengve csügg tekintetünk, fenkölt gondolataink támadnak, mik szemeink elé varázsolják a gyermekkori karácsony-estéket; fellobbannak szívünkben azon ártatlan örömeink emlékei, mikkel karácsony-estéjén megtelt ártatlan szívünk; a karácsonyfa, — gyermeki vágyainknak e netovábbja, nem-e az ámulat és öröm árával önté el egész valónkat? A mi örömünk pedig öröme volt a családfőnek, — az apának is, — s mi lett volna nagyobb öröm, vagy szórakozás, mivel a szülő e kedves családi örömet felcserélte volna? Anyánk örömkönyei a hódolat s imádásra fakasztották gyenge ajkainkat, s mily édes volt az ő ajkáról ellesni azon keneteljes szavakat, miket a nagy est magasztosságáról annyi gyengédséggel kiejtett. S e családi képet festőbbé tette a felnőttek öröme, szórakozása. — Az elaggottak is megfedekeztek ez estén hosszú életéveik sulyáról, mi vállakra nehezdedt, homlokaik kiderültek, mint a fénylő esthajnal, s megszokott panaszait az átélt számtalan karácsony édes emléke váltotta fel.

Mily felséges esték! Dóré ecsetje minden család karácsony estéjén megörökíthette volna az öröm s hódolat azon fenkölt szellemét, mit örökbecsű képe: »az isten-ember születése.« — oly szívhez szólólag — tükröz vissza.

De hát miért rágódunk mi a multak emlékein? — Kiszöbön áll már megint a karácsony, s megvalósíthatjuk ismét ez elregélt családi örömeinket.

Vagy talán nem lehet az idej karácsony képviselője azon régi családi patriarchalis örömeinknek, mik eddig lelkesítették a családok szívét?

Igen! most is örömnép a karácsony. Miért tehát e kérkedő kérdés? Talán most nem úgy van, mint régen volt?

Ósapáink hagyományos jó kívánata: »Adj Isten bort, buzát, békességet, országunkban megmaradást,« ez évben is teljesedett magtáraink és pincéinken.

Mi gátolja hát az öreget, hogy karácsonykor ne örvendjen; az ifjút, hogy ne vigadjon és a gyermekereget, hogy ne ujongjon?

Ez mind igaz, s megállná helyét az okoskodás, hahogy egybe nem vetnők a multat a jelennel.

Változnak az idők, — mondja a költő, — s mi azokban. — E változás pedig any-

nyira nincs előnyünkre, hogy — ha kis lelkűek volnánk, — okunk lenne a karácsony-est örömeiről lemondani.

Tagadhatlan, hogy rohamosan átváltak az idők; jelenünk hasonlít a felkorbácsolt hullámok által hányt-vetett hajóhoz; hasonlít a romhoz, melyet csak a felcsigázott képzelem tud erős várrá formálni.

Jelenünk küzdelemteljes! Szemünk előtt foly a harc, mit — miképen Milton »Paradicsomában« — a pauperizmus démonai vivnak a jólét angyalaival, s a kétségbeejtő tusa eredménye aggodalommal tölti el szívünk a bizonytalan jövő iránt, s így kiszorulnak a nyugodt örömeink. — Kamráink s pincéink telve vannak, s még sem boldogulhatunk, — »jó termés és szükség?« ... Ilyesmi is lehet? ... E két, egymást kizáró fogalom, mikor járt karöltve, mint ma? Talán soha. Tantalusról irt mese jut eszünkbe, ha arra gondolunk, hogy bőven arattunk, de hasznát alig látjuk. S különösen mi itt, hazánk Kánaán földjén — az alföldön, — kik azt hisszük, s méltán, hogy mindenünk van, s mindamelllett a telhetetlen Moloch szolgáit, — az állam végrehajtóit, — kik kérlelhetlenül szoritják az adóprést, kielégíteni képesek alig vagyunk. — Mi ez? ... Talán csak látszólagos az ellenmondás, mely önkényt elenyészik? ... Nem! Szomorú való ez, mely lelohasztja az ártatlan örömeinket, s okot ad annak kimondására, hogy nem úgy van ma, mint régen volt.

Hah! de miért e sötét képek, midőn egy világünnepre készülünk? Miért az odiosust a kellemessel, a fenségest a triviálissal vegyíteni?

Sokkal nagyobb tért hódítottak e bajok a világban, sem hogy előlük kitérnünk, őket mellőznünk lehetne. Velünk vannak fektünk s keltünkben; ezek azon lidércek, miknek nyomása alatt nyög kedély hangulatunk, s elég izmosak arra, hogy karácsonyi örömünk közé is ürmöt vegyítsenek.

Azonban vigasztalódjunk! Nincs az a baj, mit a vigasz balzsama nem enyhítene; már megnyugtató azon tudat is, hogy nem egyedüliek vagyunk, kiknek hajója a kellemetlenségek zátonyán készül megfenekleni; egynek egy, másnak más baja van, szóval vigasztaló a küzdőre, ha másokat is lát a szenvedés járma alatt nyögni, — nem-e remegve gondolunk pl. azon szomszéd országokra, melyek fölött a háború rémes angyala suhogtatja vértől párolgó pallósát?

Bizonyára gyászosabb karácsonyuk lesz ezeknek, mint nekünk, kiknek hazája felett a békesség olaj ágát lebegtető angyal örökdi.

Félre tehát a sötét képekkel. Készüljünk a világünnepre. — Pihenjük, viduljunk, hogy új erővel felvehessük a küzdelmet az élet bajaival.

Kitartás, erős lélek, türelem azon talizmánok, mik erőt nyujtnak a csüggedőnek.

Pár nap és felvirrad a karácsony reggele, úgy felpitymalland ránk is egyszer a jólét hajnala, s ha küzdelmeinkben kitartók

leszünk, megszületend azon meglegedés, mely után vágyódunk.

El ne csüggedjünk hát, mert a dicsőség csak a küzdőt szokta jutalmazni.

Boldog karácsonyi ünnepeket olvasóinknak!

KÖZSÉGI HÁZTARTÁSUNK.

Bár lehetséges, mert meglehetősen hosszadalmas, hogy olvasó közönségünk egy részére e című cikkünk már-már unalmassá válik, de elvégre is oly fontos kérdéssel, minő a községi háztartás kérdése, csak úgy röviden elbánni nem lehet s véleményünk szerint nagyon jó, ha annak minden csínjával-binjával, a közönség minden rétege megismerkedik, mert hát elvégre is tagadni nem lehet, mert általános betegség s nem csak nálunk van úgy, hanem, et lehet mondani, széles e hazában mindenütt, hogy a közönség műveletlenebb s a gondolkozásra kevésbé hajlandó elemei a község élén állókat folyton gyanúsítják s nagyon sokan abban a hiedelemben élnek, hogy hát nem szükséges az a pénz a községnek, a mit az egyes adózó polgárok által községi adó képében befizettetnek, hanem azt az előljáróság talán a saját céljaira használja föl és saját vagyoni előnyére vágja zsebre.

Ilyenféle képen gondolkodó emberekre már e sorok írója is akadt s alig lehetett az illetőt az ellenkező helyes nézetről meggyőzni.

Am szomorú dolgok ezek a XIX-ik században, de tényleg léteznek s minden esetre olyan baj, a mely elől kitérni s a melyet hallgatással mellőzni egyáltalában nem lehetséges. És épen ezen oknál fogva tartjuk szükségesnek és helyén valónak, hogy községi háztartásunk ügyével egész részletességgel foglalkozzunk.

Megigérhetjük azonban, hogy immáron szerfelett hosszadalmasak nem leszünk s legfőleg még két, de talán egy számra terjedő cikkünkben e kérdéssel végezni fogunk, hogy azután más, és lehetséges, hogy nem kevésbé fontos, közhasznú dolgok fejtegetésének adjunk tért. — Következtéseink fonalát a jelen cikk folyamára félbeszakítva s annak ismétlése után, hogy minden község beléletében legfontosabb kérdés a községi háztartás kérdése s hogy nyugodt — s így fejezve ki magunkat — boldog községi beléletről csak ott lehet szó, a hol rendezett viszonyok, rendezett községi háztartás van, azon igénytelen véleményünknek vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy községünk helyzetében, a hol a községi jövedelem a községi szükséglettel arányban nem áll, a hol a jövedelem, ha esetleg nem hanyatlik is, de aránylagosan nem emelkedik, hanem csak stagnál, ellenben a kiadások folytonosan fokozódnak; a hol — és ez ismét a mi községi helyzetünk szüleménye — a községi adó fedezeti alapja nem emelkedőben, de hanyatlóban van, a hol, mint nálunk is, a korral haladni szükséges lévén, a legtöbb kiadást magunktól meg nem tagadhatjuk, legalább arra kell törekedni, hogy ott, a hol lehetséges, némi megtakarítást kíséreljünk meg elérni, mert elvégre is a fillérekből lesznek a forintok s a forintok összessége képezi a százakat és ezeket.

Nagyobb mennyiségben fordulnak elő községi háztartásában a dologi kiadások, minők az irodai szerek, fűtés, világítás és a természetbeni

szolgalmányok. Ezek, a mint azt az 1885. ési költségvetés részletes ismertetésénél láttuk, csupán nyílt tételekben 1306 forintot tesznek ki s bizonyára fölvehető még további 300 forint, a mely az egyházi személyzet, vagy a tisztviselők és a szolgák váltásánál előfordul.

Eddigél azon eljárás követett, hogy mind ezek alku útján, vagy éppen megrendelésre lettek beszerezve, holott talán helyesebb lett volna, ha a világításhoz szükséges gyertya és petroleum, ha a fűtéshez szükséges szalma és fa, ha az irodai szerek, ha a természetbeni szolgalmányt képező tüzifa és a községi cselédség ruházata ajánlati verseny útján lett volna beszerezve. Mind erre nézve már intézkedés is történt, azon jó reménység fejében, hogy ily módon ezen, körülbelül 1600 forintot tevő kiadások körül 100—200 forintot megtakarítani lehetséges lesz. Elvégre igaz ugyan, hogy 200 forint megtakarítás oly költségvetésben, a hol 27—28000 forint kiadásról van szó, nem valami lényeges dolog, mert hát az adófizető polgár zsebében nem valami sokat lendít, de végre is megtakarítás és ha annyiszor 200 frtot lehetne megtakarítani, a hány-szor az 1600 frt benne foglaltatik a kiadások főösszegében, mégis csak szép összegecske lenne az, amit már minden adózó polgár megérezne.

Be kell azonban vallanunk, hogy mi egyáltalában nem találunk alapot arra, vajon hogyan és mi módon lehetne nagyobb megtakarítást elérni? De mégis volna egy mód, a mit azonban semmi — és bizonyára értelmesebb közönségünk sem óhajtana: az iskolai költségvetés leszállítása. Ámde az e téren való megtakarítás nem haszon, de határozott veszteség volna, mert a mit garasokban talán megtakarítani bírnánk, azt a népoktatás hátrányára tennők s a közmívelődés hanyatlásával százszorososan elvesztenők.

E kérdésben legfőleg csak az segíthetne valamit rajtunk, ha hogy az állam nagyobb segélyben részesítene iskoláinkat. És — közbenvetőleg legyen mondva, — a mi iskolai kiadásaink oly nagyok, hogy azok a népiskolai törvény által előírt maximumot jóval fölülhaladják s talán nem tövedünk, ha azt állítjuk, hogy nagyobb állami segélyre tarthatnánk igényt, mint amennyiben valósággal részesülünk.

TARCSA.

CSILLAG VAN AZ ÉGEN. . . .*)

Csillag van az égen,
Virág lenn a földön . . .
Napom-éjem én most
Kinn a mezőn töltöm.
Déli bábos róna
Kell közepében
Van az én lakásom:
Zsupfedett cserényen.

Delelőre hajtok,
Ha megfogy az árnyék,
De én ott is mintha
Forró napon járnék;
Lefekszem subámra
A harmatos fűbe,
De csak meg nem tudok
Hűvösödni tőle.

Aranyszőrű nyájam
A völgyben kolimpol,
Csonka fűzes alján
Hever a komondor;
Csak egyet fűttenek
Oda ugrik rája,
S megtéríti a nyájt,
Ha titokban járna.

Dehogy tudok. Mikor
Nem is a nap éget;
Szívem táján érzek
Szörnyű melegséget.
A jó Isten tudja
A bajomat — hogy mi?
Meg egy kis lány tudná,
Ha — akarná tudni.

Sz. Kovács Sándor.

AZ ARAB NŐ.

(Folytatás és vége.)

Atyám másfél óra járásnyira innen, Dórák helységben lakott. Gazdag ember volt, tehát kirabolták; éles szemű férfi volt, tehát megvakították. Én kis gyerek voltam, nekem a rablók csak jobb karomat törték ki, azért kerestem én ily nyomorultan kenyeremet! S ki tette ezt? Talirna, a mi özvegy szomszédasszonyunk. — Sokszor mondta ő apámnak, hogy vegye el feleségül, de apám tudta, hogy kincs kell csak a sátánnak s az ily feleség

*) Mutatvány a fiatal vers-írónak karácsonra megjelenő „Dalok a pusztáról” című kötetéből. Előfizetési ára 1 frt., mely összeg szerző nevére (Budapest VIII. Kölcsey-utca 8 sz.) küldendő.

Igaz ugyan, hogy községi háztartásunk e részbeni terhének magunk is okai vagyunk, mert a tandíjakat, a melyeket az állam a segély megadásánál számításba vesz, a tanköteles gyermekektől nem szedjük s ezen a címen körülbelül 1200 frtot, vagy talán még többet is elvesztünk.

De mind e mellett mi csak helyeselni tudjuk, hogy a község képviselője a tandíjakat elengedte s azok szedéséről lemondott, mert ez által legszegényebb néposztályunknak nyújtott alkalmat és módot arra, hogy a kötelező népoktatásnak megfelelőleg, gyermekeit akadálytalanul iskoláztathatja. És épen ezen szempontból mi nem is kívánjuk a tandíj visszaállítását és nem is ennek visszaállításától várunk teher-könnyebbülést.

Hogy azonban az iskolai kiadások ólom súlyllyal ne nehezdedjenek községi háztartásunkra, magasabb állami segélyre volna szükség, a melynek elnyerhetőségéért kell minden követ megmozgatnunk s ha ezt elérhetjük, községi adóterhünk is lényegesen kevesbedni fog.

HASZNOS TUDNIVALÓ.

A mult számban közölt „hasznos tudni valónk” a meleg kemence körül forgott; távozzunk most a kemence tövétől s időzzünk a szoba többi részében is, s vizsgálódjunk, vajjon meg van-e benne mindaz, mi egészségünk fentartására elkerülhetlen szükséges?

Kellő meleg szoba; terített asztal; jó étel-ital; esténként egy kis ujság olvasás; az új naptár lapozgatása, a jövő évről szóló jövendölések böngészése mily kellemes dolgok! Azt gondolnók, hogy nem hiányzik már semmi abból, mit kellemesnek szoktunk nevezni.

Igaz, hogy mindezen jókat a legtöbb házban keresés nélkül is megtaláljuk; de ellenkezőleg nem találjuk fel azt, mit leginkább keresünk, t. i. a jó, egészséges levegőt, pedig elmondhatjuk, hogy életkérdés az embernél a jó levegő, mert ez élteti őt.

A mi a szobai levegőt illeti, megfordított szokást találunk népünknel. Jó levegő

mellett nem volna hosszú élete, mindig tagadólág válaszolt.

Az asszony bosszút esküdött, apámat kiraboltatta, megvakított és engem nyomorékká tett. Mit tett apám? Apám arab volt!

Mélázni kezdett, gondolkozott, gondolkozott s az embertelenséget iszonyatosan megtorolta.

Volt az asszonynak egy legény fia, Gül Raddi, olyan koru, mint én voltam. Oh uram, miat szerettük mi egymást, fölöttünk a két ház viharja esatáztott s mi oly beasó barátok voltunk, mint a hajnal és a harmat. Ő szerelmes volt, — oh sokáig fogja még az arab dal halhatatlanitani Gül Raddi és Zeyka szerelmét! Én is szerettem Zeykát, de a hol Gül Raddi feltárja szerelmét barátjának, ott Ramdinak be kell zárulnia.

Egy nap délutánján apám, a vak, elvezetteté magát szomszédasszonyához. Talirna megöltődött, hogy meglátott berntüket, de apám elé sietett s egy ördög arcával üdvözölte. Bementek a szobába és én kinn maradtam Gül Raddival.

— Asszonyom, kezdé meg apám a beszédet, nagyon fáj a szívem s eljöttem hozzád, hogy gyógyítsd meg s mentsd ki a kétségbeesésből. Fiam, Ramdi, szerelmes abba az átkozott Zeykába; minden alkonyatkor az alfornai oázban találkoznak s bármit kísérlek is meg, nem vagyok képes esztelen szerelmét meggátolni. — Családom nevének kétségbeestem s minthogy ily fél rabszolganő vezesse családfámot tovább, elhatároztam, hogy én leszek az utolsó a Talennő ősi családban. — Adj segédkezet . . . oh reszketek kimoadani . . . Ma este . . . ők ismét találkoznak . . . Neked éles pallósod van! Ott lesz a fiam az oázban . . . átok a gondolatra . . . a többi a te dolgod! . . .

Erre atyám kifordults haza vezettem, a nélkül, hogy a rettenetes tervről legkisebb sejtelmem is lett volna,

van a szobában, mikor arra kevésbbé volna szükség, így pl. nyáron, midőn a szabadban élnek; a napot kün töltik és hálnak, nap-hosszant lengeti a külső lég a függönyöket, szellőzik a szoba.

Télen pedig, midőn a szobára vannak utalva, mikor folyton szükség volna a jó levegőre, nemcsak a szellőztetés marad el, hanem még fűrészpör, — homok s több effélével sáncolják körül az ablakokat, nehogy egy kis friss lég hatoljon a szobába. S ez még nem minden!

Ott találjuk ma a fűtött s szellőztetlen szobában a káposztás hordót, mely heteken át tompítja a szaglási szerveket, rossz hatást gyakorolva egyaránt a lélekzetre s belső szervekre. Ide járul a lámpa gőz; a néhol behelyezett takaréktűzhelyek által terjesztett szag, — mely sokszor oly penetrans, hogy az agyvelőig felhat; a benlakók test párolgása; betegek izzadmánya, párosulva az elemekre bomlott s poshadt dohány füsttel, több helyen mindezt felülhézazza a nedves fal okozta penész szag, s kitudná előszámlálni mindazon tényezőket, mik a szobai levegőt megromtják, s mindezek egyesülése oly levegőt állít elő, hogy a ki ilyesmihez nincs szokva, a szobába léptekor oly kellemetlenül lepetik meg, hogy gondolat menetét is elveszti és csodálkozik, hogy ily test és lélekölő levegőben emberi lények élhetnek.

Már feltéve, hogy takarékosági szempontból, vagy szükségből okvetlen a szobában kell lefolyni pl. a téli káposzta erjedési procedurájának, vagy ha bármely légrontó anyag csak is a szobában konzerválható, épen ez okon kétszeresen azon kelene lenni a háziaknak, hogy saját egészségük miatt minél többször felfrissítsék a levegőt, minek legegyszerűbb módja az ajtó és ablakok felnyitása, vagyis a szellőztetés.

Annálfogva is, hogy többen laknak egy szobában, hamar megromlik a levegő,

Aznap komoran esteledett. Sötét felhők usztak a magasban s a csillagok mind aludtak. Nem! éget két gyönyörű csillag az alfornai oáz forrása mellett, ragyogott Zeyka szeméből a szerelem isteni fénye, mikor feje szeretettjének dobogó keblén pihenhetett.

— Zeyka, susogá az ifju szenvedélylyel, tudod-e, hogy miért csörög a forrás oly sejtelmesen? Átkozzák önmagukat, hogy mért nem ölelhetik ők is át liliom-termetedet!

S az ifju rendkívüli boldogságának érzetével görcsösen szoritotta magához Zeykát, arcát homlokához nyomta s esókkal borította el a kedves kezeket.

E pereben egy éles ördögi kacagás — a végkép kielégített bosszu hahotája — hangzott a szerelmesek mögöl, a kibukkanó hold fényében megvillant egy fényes szablya s az ifju arab ketté hasított fővel a földre rogyott.

Már újféltre járthatott az idő, mikor ágyamhoz döcög apám; — fiam, kelj fel és menj át a szomszédba és mond meg a szomszédasszonynak, hogy használt az orvosság, melyet adott. Már jobban érzem magamat.

Felkeltem és átmentem. Az asszony nem rég érkezett haza, épen jött ki az ajtón s úgy látszik, keresett valakit. Arca kissé fel volt dülva, de félig mosolygott.

Meglátott és megismert . . . E pereben tekintete villámot vetett, arca fehér és merev lett, mint a márvány, keble egy pillanatra zthálni kezdett, majd fuldoklásba ment át, iszonyu erővel ragadta meg karjaimat s egy örült hangján tördelte:

— Hát az én fiam hol van? . . .

Gül Raddi az alfornai forrás mellett halványan fektűt a puha pázsiton.

CASSIO.

bár napjában többször szellőztessék is a szoba. De mit mondjunk azon szoba levegőjéről, melyben nemcsak hogy sokan laknak; nemcsak erjedésnek indult anyagok tartatnak, nemcsak — esetleg — betegek vannak, hanem hét, hó, vagy fél év számra sem szellőztetik ki? — A ruházaton megérzik a szoba rossz levegője, szellőzetlen nedves épületekben pedig a penész szaga dominans.

Veszélyes a rossz levegő a szobában és főleg ha nedves az épület és soha sem szellőztetik.

Az 1879. évi árvíz katasztrófa alkalmából Algyő községe is a hullám sárba temetkezett; de 1880. és 1881-ben újból felemelkedett romjaiból. Azonban a községben hátramaradt árvíz, fakadó és esővíz a község mély fekvése és a Tisza magas niveduja folytán semmiképp sem volt leereszthető, s az utcán poshadt el. — A házak felépültek, a lakosok elfoglalták házi tűzhelyeiket, — de természetesen, hogy minden új ház többé kevésbé nedves és egészségtelen, — képzeljük már most az új épületeknél meg levő eme hátrányokhoz a házak tövében levő mocsarat, s fogalmat alakíthatunk róla, mily penészesek lehettek ez új házak, s ehhez járult a jó algyői az indolentiája is, miszerint a szoba szellőztetésének legkevésbé voltak barátai. Ennek pedig az lett a következménye, hogy a betegek hetven percentje elhalt; míg egy más községben ugyanazon idő alatt, ugyanolyan beteg létszámból, de egészséges helyi viszonyok mellett, — alig számbavehető csekély percent halt meg.

A kinek volt alkalmá a fent mondott időben az algyői lakházakban megfordulni, s több házban majdnem dögleletesnek találta a levegőt, s legtöbbször e körülmény volt halált hozó a betegekre.

Igy volt ez Algyőn 1880—82-ig, de e rossz viszonyok már ott is rendezték, s sok üdvös történt a közegészségügy előnyére.

Községünkben is vannak ily gyanús lakások, a Nagy-Szék egy jó része nedves lakásokból áll, s ha ehhez hozzászámítjuk azt, hogy találunk ugyanott házakat, melyeknek araszos ablakai fel sem nyithatók, s így a szoba szellőztetésének még lehetősége is ki van zárva, méltán csodálkozunk, hogy tömeges betegezés nem fordul elő.
(Vége köv.)

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉS.

Mint jeleztük, e hó 13-ára rendkívüli közgyűlés lett egybehíva. Wimmer Károly jubileuma alkalmából létesített 1000 frtos községi alapítványnak, a takarékpénztár által ugyan e címen tett 1000 frtos alapítvánnyal leendő egyesítésére kiküldött bizottság adta be jelentését és az alapító levél szövegét.

Tudomásul vétetett a jelentés és elfogadtatott az alapítólevél szövege, melyet jövő számunkban közlünk.

Határozatba ment, hogy a képviselő testület az alapító levél átnyújtásának ünnepélyére 1885. dec. 26-án testületileg tiszteleg az ünnepelel és hogy Csongrád megye tisztikarát, Szentés város tanácsát, Szegvár, Csany és Sövényháza községek előljáróit meghívja.

Egyébb tárgy nem lévén, a gyűlés berekesztett.

Világfolyása.

A szerb-bolgár harctéren egyidőre nyugosznak a harci fegyverek s jelenleg mindkét részről a békealkudozások folynak, melynek sikeresebb keresztülvihetése szempontjából Szerbia a hatalmak közbenlépését kérte ki, s így az alkudozások teljesen a diplomáciai térére jutottak. E lépésre a két hadakozó felet azon belátás birta, mely szerint egy-

más között aligha tudtak volna valaha meg-egyezésre jutni. A békealkudozások eddigi eredménytelenségének is az volt az oka, mert Szerbia a bolgárok által kitűzött feltételeket, mint királyi méltósága s a szerb fegyverek becsületével össze nem egyeztethetőket, el nem fogadta, viszont Bulgária is vonakodott a szerb feltételeknek eleget tenni. Ma már Szerbia a saját magatartását Bulgária magatartásától teszi függővé és semmiesetre sem fog támadólag fellépni. S miután Bulgáriának sincs hajlandósága támadólag fellépni, sőt Sándor fejedelem most már a feltételek megállapítását is a hatalmakra, nevezetesen Ausztria-Magyarország és Oroszországra bízta, a diplomácia fogja a békekötést a bolgár unió kérdésével együtt elintézni.

Mint a fentiekből látható, a hatalmak közvetítését mind a két fél kikérte s így beteljesült az előfeltétel, melytől a hatalmak beavatkozása függött. Mint írják, a hatalmak e közbelépése egyelőre csak arra szorítkozik, hogy mindkét fél katonai posztóját megállapítsák s a kiküldött katonai meghatalmazottak csakis e kérdéssel fognak foglalkozni. Magában véve már ezen munka is hosszabb időt igényel s a beállott nagy hideg e munkát csak késleltetni fogja. A béke tehát a legközelebbi hetekre biztosítottnak látszik, hogy aztán mi történik tavasszal, ha majd a hó elolvad: a jövő titka.

Hazánkban az országgyűlés a lefolyt héten öt napig tartó általános vitában tárgyalta az országgyűlési képviselők mandatumának három év helyett öt évre leendő kiterjesztését. — Ugy a kormánypart, mint az ellenzék részéről számos szónok vett részt a vitában, — Szilágyi Dezső és Irányi Dániel pedig határozati javaslatokat nyújtottak be, — melynek eredményül jelezhetjük, hogy a törvényjavaslat elfogadása mellett szavazott 215, ellene 130 képviselő, s így az 85 szavazat többséggel törvényté vált.

Helyi és vegyes hírek.

— **Lapunk** mai számához Méhner Vilmos könyvkiadónak **Vas Gereben munkaira** szóló előfizetési felhívása van csatolva.

— **Wimmer Károly jubileuma.** Községünknek f. hó 13-án tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozat folytán az ünnepély e hó 26-án, vagyis karácsony második napján lesz megtartva. Mint tudjuk, igen látogatott értekezlet is tartottak e héten, melyen egy banquet megartása határozott el. — A rendező bizottság 26 tagból áll. A banquet Danicska József helyiségeiben lesz s egy teríték ára egy frt. A vidékiek külön meghívót kaptak, a helybeliek pedig több — kibocsájtott — aláírási iven jegyezhetik be neveiket. A banquet után tánc is leendő.

— **Hymen.** Dasler József e hó 22-én d. u. 3 órakor esküszik örök hűséget Benedek Teréz urhőgynek a helybeli izr. imaházban. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak!

— **Halász bál.** Arról értesülünk, hogy a lapunk múlt számában említett s a halász lobogó jávára rendezni szándékolt bál nem — miként jelezve volt — karácsony harmad napján, hanem vizeskereszt napján fog megtartatni. E változtatásra rendezték az birta, hogy a két első ünnepen már ugy is kimerült publikum a bál által a további ki merülés esélyeinek ki ne tétessék. Mint értesülünk, e bál iránt nagy az érdeklődés.

— **Gyermekmenház.** A volt megyeház épületeit Szegváron e hó 14-én a budapesti gyermekmenház képviselői megvizsgálták és alkalmasnak találták. — Mint értesülünk, gróf Károlyi Sándor ő excellenciájának főnkelt gondolkozása és nemesszivű neje óhaja, hogy a volt megyeház épülete gyer-

meknevelési célnak legyen jövőben szentelve. Lapunk ez ügyben már egy alkalomból azon hirt hozta, hogy ott ugyancsak gróf Károlyi Sándorné leánynevelő intézetet akar létesíteni és pedig apácák felügyelete és tanítása mellett. Vajjon gyermekmenház, leánynevelő intézet, avagy iskola lesz-e? — a jövő titka. De örömmel konstatáljuk, hogy a nemes grófné a közélet szem előtt tartja és hogy több mint valószínű, mikép a megyeház épülete ezutánra is elsősorban megyénk, illetve lakosságának szolgálанд előnyére. Ugy legyen!

— **Adás-vétel.** A szegvári volt megyei szék-épületeket, mint tudjuk, annak idején 60000 frtot haladó összegre becsülték a kiküldöttek. Hírlik, hogy gróf Károlyi Sándorné, a már említett célra, az épületekért 20000 frtot ajánl. Ha figyelembe vesszük, mily nemes célra adatik el ez összegért a megye tulajdona és ha nem tévesztjük szem elől, hogy más vevő, mint Szegvár községe, nem jelentkezett, — ez pedig a 20000 frt vételért is sokalotta, így csak azon ohaszunknak adhatunk kifejezést: vajha a vétel mielőbb bevégzett ténynyé lenne,

— **Vigyázatlanlanság következménye.** Diamant Manó tul a tiszai bérletén a béres, könnyebb munka okán a polyva kazalt nem szélességében hordta el takarmányozáskor, hanem hosszában vájta ki. A héten e lustaság megboszulta magát. Ugyanis a férj távollétében a béres neje folytatta a hónapszámossal a megkezdett rossz munkát, azonban a polyva kazal ledőlt és miudkettőt maga alá temette. — Mint értesülünk, az asszony sérülései veszélyesek, miután csakis huzamosabb idő multán sikerült azt kiszabadítani.

— **A trachoma betegség** alig szűnik, a sok költség elviselhetlen; nem volna-e célszerű, ha hogy előljáróságunk idejekorán gondoskodnék, honnan lesz jövőben fedezendő az e címen kiadás?

— **A Tisza áradása** a beállott hideg időjárás folytán megszűnt. Ideje is volt, mert medrét a folyó mindentűt elhagyta és régi tapasztalatok nyomán tudjuk, hogy a Tisza árjai mindig veszélyessé tettek a vidék tavaszi helyzetét, ha hogy a víz — mint mondani szokták — kint telet.

— **Kristkindli.** A helybeli iskolaszék e hó 24-én szegény sorsu gyermekek között nagyobb mennyiségű ruhaneműket fog kiosztani. Visszatérünk e lélekemelő ünnepélyre.

— **Hmvásárhelyen** Cuzi János és neje Ros-tás Anna a városnak egy házat ajándékoztak, hogy a 3 ik gyermekmenhely felállíttassék. Cuzi János a vidéken általán ismert művelt, derék földművelő egyén és neje nemesszivűségének e jele nem szorul dícséretre. Kívánjuk, hogy az egek ura őket soká éltesse, szeretett hazánknak pedig sok ily polgárt adjon!

— **Kun-Félegyházának** 1886. évre előirányzott költségvetése szerint bevételei 107,744 frt 45 kr. kiadásai 146,346 frt 94 krt tesznek és így fedezetlen kiadása 38,402 frt 49 kr. Ugyancsak Félegyházáról írják, mikép a legutóbbi közgyűlésen a felállítandó 3-ik gyógytár kérdésében névszerinti szavazásra kerülén a sor, annak felállítása mellett szavazott 66 képviselő ellene 23 és így, szavazatbőbséggel lett elhatározva, mikép a 3-ik gyógytár felállítása szükségesnek véleményeztetik. Megjegyezzük, hogy a 3-ik gyógytár felállíttatásáért Dr. Schopper Gyula szegedi származásu gyógyszerész rész folyamodott.

— **A csendőrséghez belépő egyének,** amelynyiben katona kötelezettségük ideje alatt 4 évet kitöltenek, a honvédségnél töltendő két utolsó év engedtetik.

— **„Telhetetlen, mint a papzsák.”** A kőbányai Dreher féle serfőzőben esütőtörökön este borzasztó evést vitt végbe egy fiatal, 17 éves napszámós. Többen vacsoráztak együtt s arról folyt a diskurzus, hogy — ki tud többet enni. Juhász György kötötte erősen az ebet a karóhoz, moadván, hogy „az ő gyomra oly telhetetlen, mint a papzsák.” „Nagy szó az!” — veté ellen egy korosabb napszámós, kinek már volt alkalmá nőtűlni, keresztelni, temetni s az ezekkel járó költségeket viselni. „Jó, hát ha nem is olyan, mint a papzsák, de van olyan, mint — három tóté. Erre fogadok!” A fogadás megtörtént s Juhász neki gyürkőzött és egymásután megevett hét adag gulyást, aféle kőbányai hatalmas adagokat, melléje egy egész kenyeret. Mikor ezzel kézen

volt, öblögetni kezdte a torkát és sikerült magába csúsztatni hét pohár sör, hét deciliter rumot és egy teljes liter pálinkát. Ekként megbérelve, diadalmasan, de pukkadásig felt hassal vonult nyugalmára. Az álom hamar erőt vett rajta, de többé fel sem ébredett. Reggel, mikor keltögettek, már halva volt. Valószínűleg szívszélhűdés érte.

— **A termékenység netovábbja.** A Roma című olasz lap, mely különben komoly újság hírében áll, egészen hihetetlennek hangzó történetet mond el egy apulejai pórnőről, Maddalena Gránatáról. Ez a nő mindössze 62 gyermeket szült, ezek közt 59 fiúgyermeket, részben holtan, részben élve. Első szülésekor már 28 éves volt és csak egy fiút szült a második lebetegedésekor hat fiút, a harmadiknál öt, aztán három fiút, majd két leányt szült. stb. 1873. október 25-ikétől fogva máig 59 fiúgyermeket szült. 22 gyermeke van életben. Maga az asszony a legjobb egészségnek örvend s múlt november 25-én ismét négy gyermeket hozott világra.

— **Gyermekkiállítás volt Amerikában.** Az elnökség nem tudta oda itélni egy gyermeknek sem az első érmet, mert mind igen szép volt. Elhatározták tehát, hogy itéljenek a kiállított gyermekek anyái, mert ha egy anya elismeri, hogy az ő gyermekénél egy más gyermek szebb, akkor márfcsakugyan szebbnek kell lenni. Ugy határozta az elnökség, hogy a mely gyermek legtöbb szavazatot kap, az nyeri meg az első díjat. Tehát behívták az anyákat s az elnök komoly hangon eladja, hogy abban állapotodott meg az elnökség, hogy az anyák döntsék el maguk, hogy melyik gyermek a legszebb. Titkos szavazás rendeltetett el. Mikor a szavazatokat beszédték, az elnök kihirdette, hogy a díjat nem lehet egy gyermeknek sem kiadni, mert egyenlő szavazatot kaptak, ugyan is minden gyermek egyet (bizonyosan az anyjától.) Minden anyának legszebb a maga gyermeke!

— **Fogat fogért.** Hogy marokkóban mily szigorú érvényben van még az a régi szabály „Szemet szemért, fogat fogért“, azt a következő eset is bizonyítja: Egy lovagló angol egy öreg asszonyt elgázolt az utcán, úgy, hogy az egy köre esett és betörte két fogát. A sérült nő elégtételt követelt, pénzajándékot nem fogadott el, hanem az idegen két fogát akarta. A kadi elutasította őt, de az asszony mindig követelte az elégtételt s utóljára a szultánig hatolt. Ekkor az angol önkényt huzatta ki két fogát. Ezért oly kereskedelmi szabadalomban részesült, mely rövid időn gazdag emberré tette. De az öreg asszony kiderőszakolta jogát, megkapva a fogat fogért.

— **Fogházás kéjgázzal.** F. budapesti lakos 8 éves leányának a napokban egy fogorvos kéjgázzal huzta ki a fogát, a rákövetkező éjjel azonban atyja véletlenül észrevette, hogy leánya csaknem fűrdik saját vérében; rögtön orvosért küldött, kinek nagy nehezen sikerült a vérfolyást megállítani s konstata, hogy a vér a fogsebből ömlött ki. A gyermek a nagy vérvesztés következtében még napok mulva sem tudott mozdulni. Ha tíz percczel később érkezik a segély, a szegény gyermek okvetlenül meghal.

— **Mély álma van Kunevald,** Auszria egyik községében Ingr Mari 22 éves hajadonnak. Már teljes öt hét óta alszik, husz nappal ezelőtt fölébredt ugyan, de csak rövid ideig volt ébren s ismét mély álomba merült. Harmincz napon át semmiféle táplálékot nem vett magához, néhány nap óta azonban mesterségesen etetik az orrán keresztül, mert áll kaposai olyan görcsösen összeszorították, hogy azokat széjjel nyitni lehetetlenség. Már régebb idő óta betegeskedik s mintegy 15 héttel ezelőtt lepte meg az álomkór, de akkor csak néhány napig aludt. Hogy fölébred-e még valaha, az az orvosok előtt is nagy kérdés.

— **Éhező bányamunkások.** A csik szent domonkosi, illetőleg baláni rézbánya tulajdonosai egy hét előtt felmondottak a bányatelepen dolgozó összes 300 munkásnak és tudatták velök, hogy e hó végével a bányamunkát véglegesen megszüntetik. Erre az elhatározásra a bányatulajdonosokat az a sajnos körülmény kényszerítette, hogy az alacsony rézárak miatt már évek óta kárral kellett dolgozniok. Most hát, tél kezdetén, a 300 bányamunkás családotól (körülbelül 5-600 lélek) mehet a merre lát s kereshet kenyeret, a hol talál. Megható volt látni a sok síró rivó asszonyt, gyermekeket és a kétségbe eséssel küzdő munkásokat, kik az alacsony munka bérből megtakarítani semmit sem tudva, mostan családjukkal együtt a legszomorubb sorsnak néznek elé. — E bánya sorsa, dacára dús és első minőségű anyagának, a folytonos bukás, mert közlekedési viszonyaink miatt nem versenyezhet a kevésbé jó minőségű amerikai rézzel.

— **A végzetes gyűrű.** A párisi „Voltaire“ írja a következő gyűrű-történetet: A menyasszonyi ajándékok közt, melyeket Alfonz király első nejének adott, volt egy értékes gyűrű is, melynek pompás fekete gyöngyét gyémántok vették körül. Mercedés

királyné e gyűrűt holtanapjáig hordta. Alfonz ezután a gyűrűt testvérének, Pilar infanszónnek ajándékozta, ki attól szintén soha sem vált meg. Az infanszón holtá után a király ismét magához vette a gyűrűt s a két halott emlékéül hordta. Krisztina királyné a holt király ujjáról levette és soáig habozott, vajjon saját ujjára huzza e, vagy ékszer-szek rényben őrizze. Végül ez utóbbira határozta el magát.

— **Vanderbilt,** az amerikai vasutkirály, végrendeletében megítította a birtokában levő vasuti részvények eladását valamennyi gyermekének beleegyezése nélkül. Az elhunyt nyolc gyermeke közül miudegyikre 10-10 millió és legidősebb fiának ezenfelül 2 millió dollárt hagyott. Özege 200.000 dollár évi járadékot kap és ezenfelül 500.000 dollárt hagyott rá az elhunyt, jótékony célokra pedig egy millió dollárt.

— **Legujabb.** Méhner Vilmos, a fáradhatlan szépirodalmi vállalkozó, ki rövid idő alatt Petőfi, Vörösmarty és Tompa műveinek a legizlésebb kiállítású kiadásával lepte meg a magyar olvasó közönséget, ma ismét egyszerű vállalatba fogott. A derék kiadó ugyanis Vas Gerebennek, a kitérdő magyar írónak munkáit szándékozik kiadni díszes képekkel illusztrálva. Az első 2 füzet már meg is jelent, s nem kevéssé voltunk meglepve egy a külsőin, mint az egész füzet izléses kiállításával. A mű 6 kötetben fog megjelenni, mindgyik kötet 6-7 füzetből álland, egyes füzet ára 25 kr. Előfizetheti Méhner Vilmosnál IV. Bpest, Papnöveide utca 8 szám Akik Vas Gerebennek, e páratlan magyarsággal és kitérdő humorral fűszerező jeles író egy-egy munkáját olvashatták, akik ismerik Vas Gereben munkáit, azok bizonyára igyekezni fognak e nagyszabású, kitérdő vállalatot támogatni!

Apróságok.

Politikai viszonyok.
Egy francia választó valami ügyben sürgeti képviselőjét.

— Kedves barátom! — szól az utóbbi, — a dolog úgy áll, hogy ma nem tehetek semmit. Jöjjen holnapután, akkor talán már miniszter leszek.

— Helyes! Tehát két hét múlva visszajövök.
— Ments isten! Akkor már bizonyára nem leszek az!

Békülékeny.
A kis Karesi apjához, aki jól elverte, mivel rossz bizonyítványt hozott haza:

„Papa! csak nem haragszol komolyan?”

Zongora papirból.
— Párisban ilyen zongorát is lehet látni. A

crème fehérszínű, fényes felületű zongora egészen sajtolt papirból való, hangja valamivel gyengébb a fazongoráénál, de lágy, hosszan zengő és az orgonához hasonlít. Egy ily zongorát a devonshirei herceg számára készítettek.

A ki semmit sem hagyott el.
— H. ur, mielőtt föltűne a bérkocsiba, odaszól a pincérhez:

— Minden podgyászomat fölrakta a kocsira? Utazó táskáimat, plaidemet . . . ?

— Minden rendben van, méltóságos uram.

— Semmit sem felejtett el? — kérdé a kocsi hágsóájára lépve.

— Semmit, nagyságos uram.

— Tehát nyugodt lehetek, — mondá H. ur a kocsiba bethlve; — semmit sem hagyok itt?

— Egyáltalán semmit, tekintetes uram, — ordított a pincér az induló kocsi után, — még a bor ravalót sem!

A megfizethetlen viz.

— Egy szomjas utazónak vízzel szolgál a paraszt. Utasunk nagyot huz a korsóból s hálásan így szól: A kendek víze megfizethetlen!

— Ugyan ne keritünk oly nagy feneket a dolognak — mondja a gyanakodó paraszt — megelégszem én 20 krral is!

Morogi ur balesetei.

— Morogi elősorolja, mennyi sok baleset érte őt már az életben. Egyszer a villám kerülgette, majd meghalt ijedtében, kétszer leégett, háromszor fizetett barátjaiért, a kik kezének csipték meg, egyszer elesett és lábát kifecamította, épen menyegzője napján elcsukták — félreértésből. Mindezt azonban keresztyéni jámborsággal eltűrte, de az holtig fáj neki, hogy felesége nem engedi odahaza pipázni!

A gazdálkodó borkereskedő.

— A borkereskedő kis fia borral telt hordóba esett. Az egyik szolgál még idejében kihuzta.

— Megálljon, kiált a rémült apa — tartsa a hordó fölött, hogy a bor lefolyjon róla, az isten szerelméért nagyon drága ital az?

A kis Anna bölcsessége.

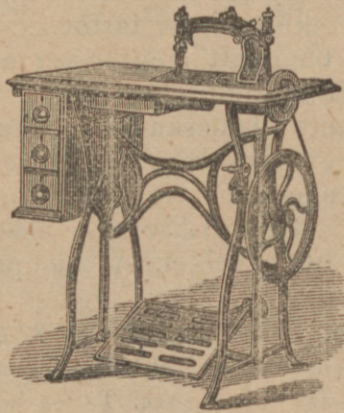
L. . . ur forró szerelmi ömlengésekbe merül. Anna kisasszony hallgatja egy darabig, aztán balkezének gyűrűs ujját simogatva, váratlanul oda fordul udvarlójához:

— Aztán van-e gyűrűje az ilyen beszédhez?

Karácsonyi és újévi ajándék!

FRISTER ÉS ROSSMANN-FÉLE

varrógép-részvénytársaság Berlinben,

Öt évi jótállás!

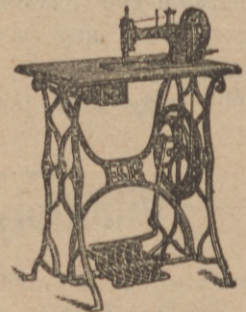
25⁰.-al gyorsabban dolgozik, mint más varrógép, azonkívül zajtalan járása van és oly célszerű, hogy minden más gépet kiszorít a versenyből.

Az érdeklődők e gépek minőségéről nálam meggyőződést szerezhettek, érdekében állván mindenkinek oly gépet vásárolni, mely minél kevésbé van kopásnak kitéve.

Dusan berendezett arany, ezüst zseb- és mindennemű fali órákból álló raktáramra szintén felhívom a figyelmet, hol minden tárgy részletfietésre is kapható, nemkülönben azok készítését és javítását jótállás mellett pontosan eszközölöm.

Kegyes pártfogásért esd **Felsenburg B.** órás és varrógép-raktáros.

Eredeti Howe, Singer, V. Wilson Phönix karika és kézi varrógépek.

Havi, vagy heti törlesztés.